

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1871/2024
12.12.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., Општина ..., кога заступа пуномоћник Лазар Вујошевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Влада РС, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1056/23 од 10.10.2023. године, у седници одржаној 12.12.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1056/23 од 10.10.2023. године, и предмет враћа истом суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лебану П 4149/21 од 08.12.2022. године, ставом првим изреке, делмично је усвојен прецизирани тужбени захтев тужиоца АА из ..., Општина ..., према туженој Републици Србији-Влада Републике Србије, па је обавезан тужени да тужиоцу исплати по основу накнаде штете износ од 1.026.822,00 динара, са законском затезном каматом почев од 26.10.2022. године, као дана вештачења, па до дана исплате. Ставом другим изреке вишак тужбеног захтева од досуђених 1.026.822,00 динара до тужбом тражених 1.369.096,00 динара, са законском затезном каматом почев од 26.10.2022. године, одбијен је као неоснован. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу, на име трошкова парничног поступка, исплати новчани износ од 124.750,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1056/23 од 10.10.2023. године, укинута је пресуда Основног суда у Лебану П.бр. 4149/21 од 08.12.2022. године у ставу првом и трећем изреке и пресуђено тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио обавезивање тужене Републике Србије да му на име накнаде штете исплати износ од 1.026.822,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.10.2022. године као дана вештачења па до исплате, као неоснован и обавезан је тужилац да туженој, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 54.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, погрешно и

непотпуно утврђеног чињеничног стања и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, на подручју Општине Лебане догодила се временска непогода – град 09.06.2020. године, када је начињена материјална штета, на подручју неколико села, међу којима је и село ..., па и на парцелама тужиоца кп.бр. ... и кп.бр. ... КО ..., на којима је тужилац имао засаде јагода и малина.

На територији Општине Лебане, на локацијама Лебане, „Прекопчелица“, „Врановце“, „Шарце“, „Голи Рид“ и „Кривача“ не постоје противградне станице. На подручју Општине Лебане од 15.04.2020. године, било је у оквиру Радарског центра „Кукавица“ у функцији седам противградних станица, а од 24.07.2020. године биле су у функцији још две. Дана 09.06.2020. године на територији наведеног радарског центра, због постојања градоносне облачности спроведено је дејство са територије Бујановац, Владичин Хан, Власотинце, Врање, Лебане, Лесковац и Медвеђа, при чему је са 34 противградне станице испалено 114 ракета. Према дефинисаној методологији рада Радарског центра „Кукавица“ са територије Лебане дејствују четири противградне станице, а свака станица има ангажована по два стрелца. Наведеног дана испалено је 19 противградних ракета, и то противградна станица „Ново село“ испалила је 9 ракета „Слишане“ 2 ракете, „Коњино“ 4 ракете и „Свињарице“ 4 ракете.

Комисија за процену штете од елементарних непогода Општине Лебане изашла је на лице места и 17.06.2020. године сачинила записника у коме је констатовано да је пољопривредном газдинству тужиоца причињена штета на засадима јагода на површини од 10 ари на којима је уочљиво оштећење од елементарних непогода и малине сорте „.....“ где је пријављена површина од око 18 ари на којима је уочљиво оштећење од елементарних непогода. Тужилац није поседао противградну мрежу, штету од града нико није надокнадио, а према налазу вештака пољопривредне струке дошло је до оштећења плодова од 80% па је вештак утврдио висину штете, при чему је навео да у време када се штета догодила није излазио на лице места на парцеле тужиоца, али је тада излазио по позиву већег броја лица. Вештак је на лице места изашао тек по налогу суда од 16.08.2021. године.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање нижестепени судови су закључили да тужилац није доказао у ком обиму је штету претрпео нити у којој висини, као ни узрочно последичну везу између радњи, односно пропуштања органа тужене и штете коју тврди да је претрпео. Наиме, вештачење од стране вештака пољопривредне струке израђено је више од годину дана након штетеног догађаја, Комисија за процену штете надлежног органа је констатовала површину градом захваћених усева, али не и обим штете, а тужилац у време штетног догађаја није покретао поступак за обезбеђење доказа. До штете је дошло у току бербе малина, која

је на површини означених парцела била делимично обрана око 20%, при чему је вештак имао у виду ову чињеницу, али другостепени суд сматра да су обим штете и висина обрачунати од стране вештака пољопривредне струке само паушално и да исказана висина штете коју тужилац потражује не произлази из наведених доказа. Такође, у време штетног догађаја у селу ... није постојала лансирна станица, па је на тужиоцу био терет доказивања да је у раду органа тужене било пропуста у смислу да је штета настала зато што ласирна станица ... није дејствовала на дан штетног догађаја, коју чињеницу није доказао, јер није пружио нити предложио адекватне доказе на основу којих би се могло утврдити да искључиво лансирна станица ... штити село ... од града, а да дејство четири противградне станице са подручја Општине Лебане, са којих је испалено 19 ракета нису могле да пруже адекватну и довољну одбрану од града.

Врховни суд сматра да се основано ревизијом тужиоца указује да због погрешене примене материјалног права другостепени суд није потпуно утврдио чињенично стање.

Чланом 11. Закона о одбрани од града је прописано које све мере и активности надлежни орган планира и спроводи, па између осталих и успостављање и обезбеђивање рада мреже радарских центара и телекомуникационе мреже, успостављање и обезбеђивање рада мреже лансираних станица, ангажовање извршилаца за деловање на градоносне облаке – обучених стрелаца на лансираним станицама, обезбеђивање прилаза и доставе ракета и друге опреме на радарске центре и ласирне станице, рано откривање и праћење градоносних облака, као и других падавинских процеса, благовремену набавку средстава и засејавање градоносних облака хемијским реагенсима.

Нижестепени судови су засновали своју одлуку искључиво на садржини дописа Републичког хидрометеоролошког завода од 09.04.2021. године, о броју испалених противградних ракета са четири противградне станице које дејствују на територији Општине Лебане. Тужилац је у току поступка доказао да је због временске непогоде – града дана 09.06.2020. године претрпео штету на својим засадима малина и јагода и висину штете определио у складу са налазом вештака пољопривредне струке, а терет доказивања чињенице да је испаливање 19 противградних ракета за Општину Лебане било довољно да се градоносни облаци разбију и спречи или умањи штета на засадима малина и јагода на тужиочевим парцелама је на туженој.

Нижестепени судови су погрешно применили правило о терету доказивања из члана 231. Закона о парничном поступку којим је прописано, ставом другим, да странка која тврди да има неко право сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано, а ставом трећим, да странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји, ако законом није другачије прописано. Примењујући наведену законску одредбу произлази да је на туженој био терет доказивања чињенице да је предузела све мере у циљу спречавања штете на засадима тужиоца, односно да није дошло до пропуста у превентивном деловању органа тужене у циљу смањења штете.

Због наведеног, ревизија тужиоца је усвојена, а побијана пресуда укинута.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења, заказаће расправу на којој ће разјаснити чињенице у погледу доказивања пропуста тужене у примени одредаба Закона о одбрани од града, при чему ће, постављањем питања, да се стара да се у току расправе пружи потребна објашњења да би се утврдиле чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева, у смислу члана 313. ЗПП.

Пошто поступи по наведеним примедбама другостепени суд ће поново одлучити о жалби тужене и донети закониту и правилну одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка с обзиром да зависи од коначног успеха странака у спору.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци решења, на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић